

BESZÁMOLÓ
a Szerzői Jogi Szakértő Testület
2006. évi működéséről

I. A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezeti és működési rendje

1. A Szerzői Jogi Szakértő Testületet (a továbbiakban: a Testület) az 1999. szeptember 1.-ig hatályban volt régi szerzői jogi törvény (az 1969. évi III. törvény) hozta létre. Feladatait, szervezeti és működési rendjét az említett napon hatályba lépett új szerzői jogi törvény (az 1999. évi LXXVI. törvény; a továbbiakban: az Szjt.) részben újraszabályozta (ld. az Szjt. 101.-105. §-át).

2. Az Szjt. 101. §-ának (1) bekezdése szerint a Testület a Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) mellett működik. A testület tagjait az igazságügy-miniszter a nemzeti kulturális örökség miniszterével egyetértésben ötéves időtartamra nevezi ki. A legfeljebb kétszáz fős Testületnek, illetve a Testület tizenöt tagú elnökségének és elnökének a kinevezésére vonatkozóan a Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: a Korm. r.) 2. és 3. §-a tartalmaz további rendelkezéseket.

3. E rendelkezésekkel összhangban, került sor 2000. május 11.-én a Testület, a 15 tagú elnökség és az elnök kinevezésére. Így e kinevezések hatálya az Szjt. 101. §-ának (1) bekezdése szerinti öt év elteltével, 2005. május 11.-én járt le. 2005. június 12.-én nevezte ki dr. Petrét József miniszter úr az új összetételű Testületet, annak elnökségét és elnökét. Mind a 200 tagú Testület, mind a 15 tagú elnökség mintegy egyharmadában újult meg az előző ötéves időszakhoz képest. Az igazságügy-miniszter úr ismét alulírott id. dr. Ficsor Mihályt nevezte ki a Testület elnökének.

4. 2005-ben sor került a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet módosítására is. A részben eljárási kérdések, részben pedig a díjfizetéssel kapcsolatos elszámolási és közteherviselési problémák rendezését célzó módosítási javaslatokat 2005. szeptember 28.-án fogadta el a Kormány (a módosítást a 204/2005. (IX. 28.) Korm. rendelet foglalta magában).

5. A Testület elnöksége 2005. november 24.-i ülésén hozta összhangba Ügyrendjét a fentebb említett rendeletmódosítással és az MSZH megváltozott pénzügyi helyzetéből fakadó követelményekkel.

II. Elnökségi ülések

6. 2006 folyamán a Testület a fentiekben említett rendelkezéseknek megfelelően és személyi összetételben működött. Az elnökség, amelynek ülését a Korm. r. és az Ügyrend szerint évenként legalább egy alkalommal kell összehívni, két alkalommal tartott ülést (március 23.-án és december 12.-én). Ezeknek az elnökségi üléseknek a jegyzőkönyveit az *1. számú melléklet* tartalmazza.

*III. Megkeresések, illetve megbízások és az azok alapján
született szakértői vélemények*

7. Az Szjt. 101. §-ának (1) és (3) bekezdése, illetve a Korm. r. 1. §-a alapján, a Testület szerzői jogi jogvitás ügyekben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok

megkeresésére, illetve a felhasználói jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben peren kívüli megbízás alapján járt el.

8. 2006-ban 42 szakértői megkeresés érkezett a Testülethez, ami jelentős növekedést mutat a 2005-ös ügyszámhoz (33) képest. A 2006-ra áthúzódó, 2005-ben érkezett megkeresések és megbízások száma 6 volt (2005-ben 7), míg a korábban megkezdett ügyek pótmegkereséseire 2006-ban adott szakvélemények száma 5 (2005-ben 7). 2006-ban a Testület által elutasított vagy áttett, illetve a megkereső által visszavont ügyek száma 3 volt (2005-ben 4).

9. A szakértői véleményt kérő megkeresők és megbízók körét elemezve megállapítható, hogy a legtöbb megkeresés továbbra is bíróságoktól érkezett. A megkeresők szerinti ügymegoszlás adatai nagyságrendileg megegyeznek a tavalyi összesítésben foglaltakkal.

<i>Megkeresők, megbízók</i>	<i>Ügyek száma</i>
Bíróságok	24
Rendőrhatóságok	6
Egyéb állami szervek	2
Szakmai szervezetek	3
Magánszemélyek, magánszervezetek, ügyvédi irodák:	7
Megkeresések és megbízások összesen:	42

10. A 2006-ban érkezett megkeresések és megbízások a szerzői jog és kapcsolódó jogok igen széles spektrumát fogták át. Figyelemreméltó tendencia a szakirodalmi művekre, tanulmányokra vonatkozó megkeresések növekvő száma, illetve a szoftvereket, adatbázisokat érintő kérdések visszaszorulása.

<i>Szakterület</i>	<i>Ügyek száma</i>
Szakirodalom, tanulmányok, könyvkiadás	10
Zenei művek	1
Grafika	6
Más képzőművészeti alkotások	2
Fotóművészet	2
Jelmez- és díszletterv	1
Iparművészet alkotás	1
Gyűjteményes művek	1
Reklámok	1
Software	1
Építészet	3
Műszaki tervek	3
Előadó-művészet	2
Hangfelvételek	1
Filmművészet/Filmelőállítói teljesítmény	3
Visszavonva	4
Összesen:	42

11. A megkeresések és megbízások teljes listáját az 2. számú melléklet tartalmazza.

IV. Alaptalan perek a Testület ellen

12. 2006-ban egy korábbi ügyben érintett ügyfél (Tóth Attila, az El Greco Kft. ügyvezetője) keresetet nyújtott be a Testület és az MSZH ellen. A felperes a perindítás előtt a Testülettől azt követelte, hogy az minden egyes szakértői vélemény közzétételkor jelölje meg, kik készítették azt, vagy ez irányú kérdés esetén erről adjon bárkinek tájékoztatást, továbbá, hogy tegye közzé az összes szakértői véleményt; az MSZH-val szemben pedig az volt a követelése, hogy tegye hozzáférhetővé a Sárkány Győző testületi tag kinevezésére vonatkozó javaslat alapjául szolgáló iratokat. Az ügyben mind a felperes, mind a Testület állásfoglalást kért az adatvédelmi biztostól.

13. A Fővárosi Bíróság 2006. szeptember 11-én kelt – azóta jogerőre emelkedett – ítéletében megállapította, hogy a közérdekű adat kezelője nem kötelezhető egyéni kérelem alapján adatközlésre, ha az adat nyilvánosságra hozatalának módját jogszabály rendezi, és annak az adatközlő eleget tett. A Testületre vonatkozó jogszabályi rendelkezések egyértelműen meghatározzák a tájékoztatás módját, és a tájékoztatás körébe vont adatok körét. Ezen túlmenően a Testület további adatok közlésére nem kötelezhető.

14. 2005 novemberében a Testület megbízást kapott a Négy International Kft. képviseltében eljáró Németh Györgytől a Vizipók Csodapók című egészestés animációs film és televíziós sorozat filmalkotóinak meghatározására. A Testület kijelölt eljáró tanácsa nemcsak általánosságban határozta meg a filmszerzők körét, hanem a megbízó által becsatolt, továbbá a filmelőállítóktól (Pannónia Film Kft., Kecskemétfilm Kft.) beszerzett adatok alapulvételével a lehetséges legteljesebb mértékig konkrétan is megválaszolta a megbízó kérdéseit. A megbízó nem elégedett meg az alap- és a kiegészítő szakértői véleménnyel, és újabb – a szinte nyomozati szintű cselekményeket kívánó – kérésekkel fordult a Testülethez.

15. A Testület elnöke két alkalommal is levélben fejtette ki a megbízónak, hogy a Testület a feltáró munkában elment a lehetőségeinek a határáig, és a maga részéről lezártnak tekinti az ügyet. Németh György a választ nem fogadta el, és a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál fizetési meghagyást nyújtott be a Testület ellen, amelyben visszakövetelte a megbízási díjat. A Testület titkársága a fizetési meghagyással szemben ellentmondással élt, amelyben egyrésztől jelezte, hogy a Testület ebben a vonatkozásban nem önálló jogalany (így nem perelhető), másrésztől igazolta, hogy a megbízásnak a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően teljes egészében eleget tett. A Bíróság a 2007. január 3-án kelt végzésében első fokon azzal az indokolással szüntette meg a pert, hogy a Testület polgári jogi jogképességgel nem rendelkezik, saját bevétele nincs, vagyona nincs, szerződést saját nevében nem köthet, ezért perbeli jogképessége is hiányzik.

V. Jelentősebb ügyek

16. A 3. számú mellékletben hét olyan szakértői véleményt reprodukáltunk, amelyek az érintett jogi kérdések tekintetében vagy egyébként jelentősek voltak, s amelyek alkalmasaknak látszanak a Testület elé kerülő ügyek jellegének a bemutatására.

17. Az Országgyűlési Könyvtár (OK) az idézeteket tartalmazó tanulmányok on-line hozzáférhetővé tétele illetve a nyilvános szolgáltatásokat nyújtó könyvtárak által végezhető szabad másolatkészítés feltételei tárgyában kért szakvéleményt a Testülettől. A szakértői

vélemény kimondta, hogy nem kell a jogszerűen idézett műveket alkotó szerzőktől engedélyt kérni, ha a tanulmányt az OK internetes honlapján közreadják, úgy hogy azt lehívás céljából hozzáférhetővé teszik. Az adott, eredeti mű szerzőjének a hozzájárulására azonban szükség van. A könyvtár a beszerzett eredeti műpéldányokról archiválás végett másolatot készíthet. Az így készített másolat azonban kizárólag az eredeti példány (pl. elhasználódás miatti) pótlására szolgálhat. Egyszerre tehát nem szolgáltatatható ki az olvasók részére az eredeti példány és az arról készült másolat. (SZJSZT 05/06).

18. Két szakvélemény is foglalkozott a *rögzített előadások engedélyezésének és díjazásának* kérdéseivel. A Televíziós Műsorszolgáltatók Szövetsége azt kérdezte, hogy a filmszinkron céljára rögzített előadóművészi teljesítmény vonatkozásában alkalmazandó az Szjt. 73. §-ának (3) bekezdése szerinti jogátszállási vélelem, és követelhet-e az előadóművész az ilyen szinkronnal ellátott film bármilyen további felhasználása esetén jogdíjat (SZJSZT 06/06), míg az Előadóművészi Jogvédő Iroda (EJI) az Szjt. 74. § (2) bekezdésének az értelmezését kérte a Testülettől (SZJSZT 27/06). A Testület a következőket állapította meg: Az Szjt. 74. §-ának (2) bekezdése szerinti díjigényre nem terjed ki az Szjt. 73. §-a (1) bekezdésének első mondatában foglalt vélelem hatálya. A díjigény akkor is fennmarad, ha az előadóművész (i) hozzájárul előadásának filmalkotásban való rögzítéséhez; és (ii) nem köti ki külön, hogy ez a jogdíjigény a rögzítéshez való hozzájárulással nem száll át a rögzítést végzőre vagy másra. A jogdíjigénynek az előadóművészek és jogutódjaik képviselőjében való érvényesítésére – az Szjt. 27. §-ának (3) bekezdése szerinti kiterjesztett hatályú közös jogkezelés keretében – az illetékes miniszter által az irányadó jogszabályoknak megfelelően nyilvántartásba vett közös jogkezelő szervezet jogosult. Ez a közös jogkezelő szervezet az EJI.

19. A Fővárosi Bíróság *hangfelvétel többszörözésének és terjesztésének jogszerűsége, valamint a jogkimerülés* kérdésében kereste meg a Testületet. A Testületnek nyilatkoznia kellett a nemzetközi zenei iparban követett gyakorlatról, abban a tekintetben, hogy egy multinacionális hangfelvétel-előállító vállalat helyi leányvállalata a vállalat teljes nemzetközi katalógusa vonatkozásában képviselheti-e a vállalatot, illetőleg saját nevében gyakorolhatja és érvényesítheti-e hangfelvétel-előállítói szomszédos jogokat. A Testület a nemzetközi gyakorlatnak a Bíróság által kért bemutatásával, igenlő választ adott ezekre a kérdésekre. (SZJSZT 07/06).

20. A Pénzjegynyomda Rt. azzal a kérdéssel fordult a Testülethez, hogy *munkaviszonyban alkotott műnek (bankjegynek) a munkáltató által történő átdolgozása* során milyen eljárás követendő ahhoz, hogy az átdolgozás alapjául szolgáló mű szerzőjének jogai ne sérüljenek. Az ügy háttérében az állt, hogy a Magyar Nemzeti Bank a vele munkaviszonyban álló grafikus alkotását magában foglaló 500 Ft-os bankjegyet, azt némileg átdolgozva, emlék-bankjegyként adta ki. A Testület a következőket állapította meg: Figyelemmel arra, hogy a pénzkibocsátás teljes folyamatára igaz, hogy abban az Szjt. szabályait a bankjegyek által magukban foglalt szerzői művekre a hivatalos irati funkció miatt nem lehet alkalmazni (Szjt. 1. § (4) bekezdés), a bankjegykép (grafika) szerzője nem rendelkezne az emlékbankjeggyé történő átdolgozással összefüggésben engedélyezési jogokkal még akkor sem, ha az eredeti 500 Ft-os bankjegy grafikáját nem munkaviszonyban alkotta volna. Mivel azonban a szóban forgó bankjegyeképek szolgálati (munkaviszonyban alkotott) művek, a szerzői átdolgozási jog egyébként sem gyakorolható. (SZJSZT 16/06).

21. Az ASVA Alapítvány abban a kérdésben kérte a Testület szakvéleményét, hogy *a jogellenes forrásból történő magáncélú másolásra is kiterjed-e a jogdíjigénnyel járó törvényi engedély*. A Testület – a nemzetközi, közösségi és hazai szerzői jogi szabályozás részletes elemzése alapján

– megállapította, hogy a jogellenes forrásból történő magáncélú másolás nem megengedett, sem szabad felhasználásként, sem pedig a jogdíjigényre való korlátozás formájában. Egyúttal azonban arra is rámutatott a Testület, hogy a jogellenes forrásból történő másolás tilalma és az ilyen másolások ténye egymagában nem indokolja a jogdíjigény csökkentését. Ha a jogosultak kártérítési igénnyel lépnének fel egy-egy jogellenes forrásból történő másoló ellen, egyszerűen be kellene számítani a jogdíjigény alapján kifizetett díjat (SZJSZT 17/06).

22. A MOKÉP Rt. megkeresése arra irányult, hogy az Szjt 82.§-ának *a filmelőállítók szomszédos jogaira vonatkozó rendelkezései kiterjednek-e a hatályba lépésük (1999. Szeptember 1.) előtt forgalomba hozott, illetve elkészített filmekre.* A Testület – az Szjt. 103. §-ának (1) bekezdésében foglalt egyértelmű rendelkezésre figyelemmel erre a kérdésre természetesen igenlő választ adott. A szakvéleménynek azonban ki kellett térnie arra, hogy a szomszédos jogok elsődleges alanya mely szervezet vagy személy lehet, továbbá arra is, hogy megilletnek-e egy olyan szervezetet filmelőállítói szomszédos jogok – az Szjt. hatályba lépését megelőzően létrejött filmalkotások tekintetében – amely szervezet e filmek tekintetében teljes körűen megszerezte ugyan a *szerzői* vagyoni jogokat, de amely a szóban forgó filmek eredeti előállítójától különböző jogalany és nem cégjogi jogutóda az eredeti filmelőállítónak. Válasz: a filmelőállítói jogok átruházhatók, így azokat az eredeti filmelőállítótól független személy, sőt, olyan szervezet is megszerezheti, amely nem általános jogutódja a film eredeti előállítójának (SZJSZT 20/06).

Budapest, 2007. március 23.

id. Dr. Ficsor Mihály
a Testület elnöke

Mellékletek: 1) A 2006-ban tartott elnökségi ülések jegyzőkönyvei
2) A megkeresések és megbízások listája
3) A beszámoló 16. pontjában említett jelentősebb ügyekben elfogadott szakvélemények

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 5. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján a Beszámolóval egyetértek.

Budapest, 2007. március „ „

Dr. Bendzsel Miklós
a Magyar Szabadalmi Hivatal
elnöke